

evrensel

24 Eylül 2009 Perşembe Yıl: 7 Sayı: 2956

Fiyatı: 75 Kuruş

İÜKÜMET YOLUNU BULDU: İLK ALTI AYDA REKOR DÜZEYDE CEZA KESİLDİ

Bütçe açığı cezalarla kapatılıyor

Devletin "Kamu düzenini sağlamak" amacıyla kestiği para cezaları hızla artıyor. Ceza tahakkuku, küresel ekonomik krizin etkilerinin yaşandığı, iç piyasada durğunluğun derinleştiği ve vergi gelirinin azaldığı 2009 yılının ilk altı ayında ikiyeye katlandı. 2005 yılında 8.7 milyar olan para miktarı, 2009'un ilk altı ayında 15 milyar lirayı geçti.

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMMO) raporuna göre, son 4.5 yılda, yıllık vergi cezaları olarak üzere ayda ortalama 2 milyar liralık para cezası kesilirken, "kurallara ymayan" kişi ve kuruluşlara toplam 64.5 milyar liralık fatura çıktı. Son olarak Doğan Grubu'na kesilen 3.7 milyar TL'lik vergi cezası da eklendiğinde 4.5 yılda kesilen ceza miktarı 68.2 milyar TL'ye ulaştı. 2005 ile 2009 yılları arasında, (DYH'ya kesilen 7 milyar TL hariç) tahakkuk eden toplam 64.5 milyar liralık para cezasının sadece 14.5 milyar lirası tahsil edildi. Bu rakam, plan kesilen ceza miktarının ancak yüzde 22.4'üne tek geliyor.

İŞİ BAŞI 900 TL...
İSMMMO'nun Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün verilerinden yararlanarak yapılan hesaplama göre, 72 milyon nüfus dikkate alındığında maliye, söz konusu sürede kişi başına 53 liralık ceza tahakkukmuş oldu. İSMMMO'nun "cezalandırıyoruz" başlıklı raporuna göre 2005-2009 yılları arasında en çok para cezası tahakkuk edilen kent 19.8 milyar lira İstanbul olurken, Bayrurt 8 milyon lira ile son sırada yer aldı.

Ekonomik faaliyeti düşük nüfus yoğunluğu azan, gelirinin önemli kısmını tarıma dayanan kentlerde ceza da düşük oldu. 2005 ile 2009 yılları

arasında en az para cezası tahakkuk ettiren kentlerin başındaki Bayburt'u Tunceli, Gümüşhane, Hakkari ve Siirt izledi.

Cezaların yüzde 75'i ekonomik olarak çekim merkezi olan 10 ilde kesildi. Buna karşın, 4.5 yılda sadece yüzde 22.4'ü yani 19 milyar lirası tahsil edildi.

PLANI DÖRDE KATLADI

2009 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'nda, gelirler 248 milyar 759 milyon lira, giderler 262 milyar 110 milyon TL olarak öngörülürken, toplam gelirlerin 202 milyar 90 milyon lirası vergilerden, 3 milyar 754 milyon 158 bin lirasının kesilecek "cezalandırma" sağlanması öngörüldü.

2009 yılında kesilen cezalandırma tahsil edilerek bütçeye girecek tutar 3.7 milyar olarak planlansa da tahakkuk eden miktar altı ayda Muhasebat Genel Müdürlüğü kayıtlarına göre 15 milyar liraya ulaştı. Bunun 12 milyar 390 milyon lirasını vergi cezaları, 1 milyar 992 milyon lirasını idari para cezaları, 340 milyon 452 bin lirasını yargı cezaları, 120 milyon 852 bin lirasını pay ayrılan idari para cezaları, 138 milyon 153 bin lirasını da diğer idari para cezaları oluşturdu.

CEZA ÇOK TAHSİLATI ZOR

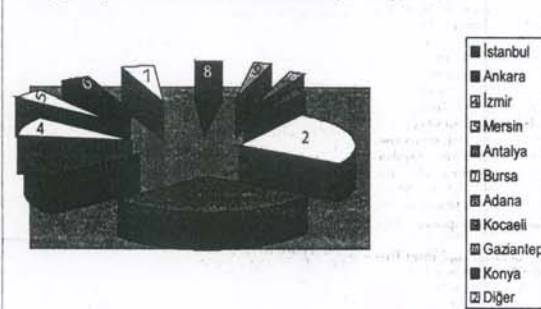
Devlet "Kamu düzenini sağlamak" gerekçesiyle ceza yağdırmaya devam ederken, tahsilat tutarları, tahakkuklar kadar yüksek olmadı. 2005 ile 2009 yılları arasında, DYH'ya kesilen 3.7 milyar TL hariç tahakkuk eden toplam 64.5 milyar liralık para cezasının sadece 14.5 milyar lirası tahsil edildi. Diğer bir ifadeyle tahakkuk eden cezaların ancak yüzde 22.4'ü "gelir sayılabildi" bütçenin gelir kalemleri hanesinde yerini aldı. (EKONOMİ SERVİSİ)

Para cezaları ikiye katlandı (bin TL)*

	2005	2006	2007	2008	2009 (*)	2005 - 2009 toplamı
Tahakkuk	8.783.732	13.061.089	12.955.544	14.723.594	15.044.391	
Tahsilat	1.796.996	4.345.860	3.658.940	2.919.102	1.798.068	

* (Doğan Grubu'na kesilen 3.7 milyar TL hariç)

Beş yıllık para cezası tahakkuklarının illere göre dağılımı

AÇIKLAMA	2009 YILI BÜTÇE GELİRİ	2010 YILI BÜTÇE GELİRİ	2011 YILI BÜTÇE GELİRİ
Para Cezaları	3.754.158.000	4.206.208.000	4.711.784.000
Yargı Para Cezaları	214.948.000	240.830.000	269.851.000
Yargı Para Cezaları	214.948.000	240.830.000	269.851.000
İdari Para Cezaları	1.152.679.000	1.291.476.000	1.446.100.000
Trafik Para Cezaları	700.085.000	784.384.000	878.802.000
Çevre İdari Para Cezaları	7.404.000	8.295.000	8.453.000
Diğer İdari Para Cezaları	445.190.000	498.797.000	558.845.000
Vergi Cezaları	2.259.904.000	2.532.025.000	2.836.896.000
Vergi ve Diğer Amme Alacakları Gecikme Zamları	1.769.909.000	1.983.028.000	2.221.865.000
Diğer Vergi Cezaları	489.995.000	548.997.000	615.031.000
Diğer Para Cezaları	126.627.000	141.877.000	158.937.000
Cezai Faiz (Kaynak Kullanım Destekleme Fonu Kesintileri)	39.443.000	44.194.000	49.490.000
Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	87.184.000	97.683.000	109.447.000

Kaynak:

<http://www.maliye.gov.tr/defterdarliklar/balikesir/2009/BCETVELI2009.xls>

2009 YILININ CEZA GELİRİ PLANI

2009 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'nda, gelirler 248 milyar 759 milyon lira, giderler 262 milyar 110 milyon TL olarak öngörülürken, toplam gelirlerin 202 milyar 90 milyon lirası vergilerden, 3 milyar 754 milyon 158 bin lirasının kesilecek "cezalandırma" sağlanması öngörüldü.

Bu cezaların, 214 milyon 948 bin lirasının yargı, 1 milyar 152 milyon 679 bin lirasını idari, 2 milyar 258 milyon 904 bin lirasının vergi, 126 milyon 627 bin lirası diğer para cezalarından oluşacağı belirtildi.

İdari para cezası olarak belirlenen 1 milyar 152 milyon 679 bin lirasının 700 milyon 852 bin lirasının "trafik", 7 milyon 404 bin lirasının çevre, 445 milyon 190 bin lirasının da "diğer idari para cezaları"ndan oluşacağı kaydedildi.

Vergi cezalarının alt kalemlerinden; "Vergi ve Diğer Amme Alacakları Gecikme Zamları"ndan beklenen ceza 1 milyar 769 milyon 909 bin lira hedeflenirken, "Diğer Vergi Cezaları"ndan 489 milyon 995 bin TL ceza geliri edileceği ifade edildi.

AMAÇ KAMU DÜZENİ OLMALI

İSMMMO Başkanı Yahya Ankan, verilerle ilişkin de-
ğerlendirmesinde kesilen rekor ceza tutarlarına karşılık tahsilatın ise çok düşük oranlarda kaldığına dikkat çekti.

Bunu devletin hemen her alanda "Ne koparsam kâr" anlayışıyla ceza yağdırmasına bağlayan Ankan, "Bu rakamlar, olur olmaz yerde ceza kesildiğini, ancak konu davalık olunca idarenin kaybettiklerini gösteriyor" dedi.

Ankan, mali müşavirlerin zaman zaman bu konuda mağdur olduğunu da ifade ederek şöyle devam etti:

Muhasebe meslek mensupları da mağdur olabiliyor. Mali müşavir vergi beyannamesinde hata ettiği zaman, bunu vaktinde düzeltirse sorun yok. Ancak firmaların mal alım - satışı- na ilişkin yapılan beyanlar-

dan oluşacağı belirtildi. İdari para cezası olarak belirlenen 1 milyar 152 milyon 679 bin lirasının 700 milyon 852 bin lirasının "trafik", 7 milyon 404 bin lirasının çevre, 445 milyon 190 bin lirasının da "diğer idari para cezaları"ndan oluşacağı kaydedildi.

Vergi cezalarının alt kalemlerinden; "Vergi ve Diğer Amme Alacakları Gecikme Zamları"ndan beklenen ceza 1 milyar 769 milyon 909 bin lira hedeflenirken, "Diğer Vergi Cezaları"ndan 489 milyon 995 bin TL ceza geliri edileceği ifade edildi.

formda herhangi bir harf hatası yapırsa mükellefe ceza kesilebilir. Mükellef ile Gelir İdaresi arasındaki köprü "Korumam" üstlenen müşavir, bunun için uğraşabilir ya da ceza üstünde kalabilir.

Elektronik ortamda verilen alım-satım ilişkin formlar (Ba-Bs) 15 gün sonra düzeltilirse 1000 lira idari para cezası kesiliyor. Oysaki bu beyan ödenecek vergiyi bile etkilemiyor. Bu işlemin adı, karşılığının hatasından faydalanmaya çalışmaktır.

Yasayla belirlenen kuralın dışına çıkılmanın hapis ya da para cezasına çarptırılmasını toplumsal yaşamın vazgeçilmez olarak nitelendirilen Ankan, buradaki ana amacın kamu düzenini sağlanması olması gerektiğini kaydetti.